KULMÂKIVI

SUOMEN TEOLOGISEN INSTITUUTIN TIEDOTUSLEHTI
1/2026

KULMAKIVENÄ ON ITSE KRISTUS JEESUS (EF 2:20)

KEVÄTKAUSI AVATTIIN

ONKO RUKOUKSESSA JA MANIFESTOINNISSA KYSE SAMASTA ASIASTA?

Voiko ihminen manifestoida itselleen rahaa, onnea, menestystä ja ihmissuhteita? Ajatus houkuttelee monia tässä synkässä maailman ajassa. Manifestointi on hyvin suosittu uushenkinen käytäntö, jonka perusideana on vetää puoleensa myönteisiä asioita suuntaamalla energioita vain ajattelemalla niitä.

Miten manifestointi vertautuu rukoukseen? Moni uushenkisyydestä vaikutteita saanut pitää rukousta ja manifestointia eri niminä samalla asialle: Rukouksessa omat toiveet puetaan sanoiksi Jumalalle ja manifestoinnissa niitä pyydetään maailmankaikkeudelta. Raamattu kehottaa rukoilijaa jo pyytäessään uskomaan saavansa sen, mitä pyytää. Samoin manifestoinnissa olennaista on uskoa todeksi ne asiat, joita elämässään tavoittelee. Onko siis kyse samasta asiasta?

Tämä kysymys nostaa esiin sen, kuinka tärkeää on pystyä analysoimaan erilaisia uskonnollisia ja henkisiä ilmiöitä teologisesti. Vaikka ihminen voi etsiä rukouksesta ja manifestoinnista samankaltaisia asioita elämäänsä, ovat ne hyvin ratkaisevalla tavalla eri asioita etenkin, jos puhutaan kristillisestä rukouksesta. Uushenkisyyden vaikutus voi muokata myös kristittyjen rukousta kohti pakanallista manifestointia.

Kristillisessä rukouksessa kyse on aina vuorovaikutuksesta persoonallisen Jumalan kanssa, joka on ilmoittanut itsensä meille erityisesti Jeesuksessa Kristuksessa. Kristillinen rukous puhuttelee Jumalaa nimeltä. Se on myös olennaisesti olemista elävän Jumalan kasvojen edessä ja hänen valtansa tunnustamista. Rukouksen tärkein päämäärä on yhteys Jumalan kanssa, eivät ne asiat, joita hän hyvyydessään meille antaa. Näin ollen maailmankaikkeus ei ole ajatuksemme voimalla muovattavaa energiaa, vaan kaikkivaltiaan Jumalan valtapiiriä.

Koska Jumala on pyhä ja jokainen ihminen on syntinen, ei omien syntien tunnustamista ja anteeksi pyytämistä voi erottaa rukouksesta. Rukous vie ihmisen aina avuttomuuteen ja pienelle paikalle, ei hallitsemaan maailmankaikkeutta. Olemme heikkoja ja se on ihan ok, koska rukouksen voima ei ole meissä vaan Jumalassa. Rukouksessa emme pyri manipuloimaan todellisuutta omien unelmiemme mukaiseksi, vaan pyydämme, että Jumala muuttaisi meitä hänen mielensä mukaisiksi.

”Myös Henki auttaa meitä, jotka olemme heikkoja. Emmehän tiedä, miten meidän tulisi rukoilla, että rukoilisimme oikein. Henki itse kuitenkin puhuu meidän puolestamme sanattomin huokauksin. Ja hän, joka tutkii sydämet, tietää mitä Henki tarkoittaa, sillä Henki puhuu Jumalan tahdon mukaisesti pyhien puolesta.” (Room. 8:26-27)

SOILI HAVERINEN
PÄÄSIHTEERI
12.2.2026

LAAJENNETAAN YHDESSÄ STI:N TUKIJOUKKOJA!

Onko sinulla ehkä ystävä tai sukulainen, joka ei vielä ole STI:n tukijäsen, mutta joka arvostaa työtämme ja voisi olla kiinnostunut liittymään STI:n tukijoiden joukkoon? Haastamme sinua kertomaan ystävillesi ja sukulaisillesi STI:n työstä, Kulmakivestä ja STI:n tukijäsenyydestä. Jos saat vähintään yhden uuden tukijäsenen mukaan, lähetämme sinulle ilmaiseksi valitsemasi Iustitia-kirjan. Tai oletko ehkä itse poiminut tämän lehden mukaasi vaikkapa jostakin tilaisuudesta ja voisit itse ryhtyä STI:n tukijaksi ja saada jatkossa Kulmakivi-lehden kotiisi? Nyt on hyvä hetki liittyä STI:n tukijäseneksi.

Tukijäseneksi voi liittyä lähettämällä sähköpostia osoitteeseen sti@sti.fi tai ilmoittautumalla lomakkeella osoitteessa: www.sti.fi/lahjoita/tukijaksi

Liittymissähköpostissa tulee kertoa tukijäsenen nimi, osoite ja onko ”opiskelija” vai ”ei-opiskelija” sekä puhelinnumero, jotta STI voi tarvittaessa tarkistaa ilmoituksen soittamalla uudelle tukijäsenelle. Emme anna yhteystietoja lainkaan eteenpäin esim. suoramarkkinointiin. Jos uusi tukijäsen ilmoittaa samassa sähköpostissa kuka hänet on kutsunut tukijäseneksi, lähetämme Iustitian suosittelijalle.

* * * * * *

TARKKAILE POSTIASI, VUODEN 2026 TUKIJÄSENKIRJEET TULEVAT!

Vuoden 2026 tukijäsenmaksukirjeet tulevat lähiviikkojen aikana postitse tukijäsenillemme. Halutessasi voit maksaa tukijäsenmaksusi tämän lehden välistä löytyvällä pankkisiirtolomakkeella. Käytäthän maksaessasi viitenumeroa, joka löytyy lehden takasivulta osoitetietojesi yläpuolelta. Tämä helpottaa tukijäsenmaksun kirjautumista oikein ja säästämme pankkikuluissa. Aikaa tukijäsenmaksun maksamiseen on maaliskuun loppuun asti. Huom! Tukijäsenmaksun voi maksaa myös osissa, jos taloustilanteesi ei tue summan maksamista kerralla.

Maksu on henkilöjäseniltä 50 €, opiskelijoilta 10 € ja yhteisöjäseniltä 100 € (seurakunnat, yrittäjät yms.). Tästä lähtien opiskelijatkin saavat Kulmakiven postitse kotiinsa.

STI:n talous on tukijäsentemme ja työmme ystävien taloudellisen tuen varassa. Vähintään yhtä tärkeää on se, että työmme puolesta rukoillaan. Kiitos sinulle siitä, että olet mukana STI:n tukijoukoissa! Ilman uskollista ystäväjoukkoa työmme ei olisi mahdollista.

STI:N KEVÄTKAUDEN AVAUS

STI:n kevätkausi avattiin 7.1.2026 asiantuntijakeskustelulla aiheesta: Onko kirkko korvannut Israelin Jumalan valittuna kansana? Keskustelun asiantuntijoina olivat TT Eero Junkkaala ja TM Pasi Turunen. Keskustelun moderaattorina toimi STI:n pääsihteeri Soili Haverinen.

Keskustelijat ovat asiantuntijoina monelle tuttuja teologian ammattilaisia. TT Eero Junkkaala on mm. raamatunopettaja, arkeologi ja kirjailija. Hän on tehnyt VT:n eksegetiikan alan väitöskirjansa Egyptistä lähteneiden israelilaisten maahantulosta. TM Pasi Turunen on Patmos Lähetyssäätiön toiminnanjohtaja ja mm. raamatunopettaja, radiotoimittaja ja kirjailija. Molemmilla keskustelijoilla on Raamatun tuntemuksen lisäksi erinomaiset historialliset ja ajantasaiset tiedot Israelista.

MUUTTUVATKO VT:N LUPAUKSET UT:SSA?

Keskustelun aihetta käsiteltiin teologisena kysymyksenä, jolloin näkemyksiin haettiin perusteita nimenomaan Raamatusta. Mikä on Israelin merkitys Jumalan pelastussuunnitelmassa? Todettiin, että VT:n valossa Israelin maan ja kansan merkitys on selvä, mutta onko jotain muuttunut Israelin asemassa tultaessa UT:n aikaan, kun me kristittyinä olemme uuden liiton valittu kansa, mutta jos/kun vanhan liiton lupaukset Abrahamille maasta, kansasta ja siunauksesta ovat edelleen voimassa?

Mikä sitten on Israelin paikka UT:n näkökulmasta? Todettiin, että lupaus kansasta on UT:nkin mukaan edelleen voimassa, mutta UT ei operoi enää selkeästi maakysymyksen kanssa, jolloin yksi vaihtoehtoinen näkökulma on, että nykyisellä Israelin valtiolla ei olisi enää selkeästi roolia Jumalan pelastussuunnitelmassa. Toisena vaihtoehtona on, että esim. Israelin kansan palaaminen maahansa perustuu edelleenkin VT:n lupaukseen myös maasta. Israelin kansalla voidaan nähdä (esim. Room. 11) olevan pelastushistorian loppusuoralla sellainen merkitys, että juutalaiset kääntyvät uskomaan lopulta Kristukseen. Siihen asti he olisivat ikään kuin pelastushistorian rinnakkaisella raiteella. Sekä juutalaiset että kristityt olisivat Jumalan kansoja omine identiteetteineen.

KOULUKUNNISTA

Supersessionismiksi eli korvausteologiaksi kutsutaan näkemystä, jonka mukaan kristillinen kirkko on ottanut uudessa liitossa täysin Israelin kansan paikan, eikä etnisellä Israelilla ole enää mitään erityistä roolia Jumalan pelastussuunnitelmassa. Tämä on ollut kristillisen kirkon valtanäkemys Augustinuksesta lähtien. Tämän kanssa vastakkainen ääripää on dispensationalismi, joka näkee Israelin kansan roolin erittäin keskeisenä Jumalan suunnitelmassa etenkin lopunaikana. Keskustelijat pystyivät olemaan keskustelussa substanssinsa kanssa kiinteiden kategoriajaotteluiden yläpuolella ja asettuivat selkeiden ääripäiden välille.

ISRAELIN VALTAKUNTA?

Keskusteltiin ”Israelin valtakunnan rakentamisesta uudelleen” (Apt. 1:6-7), mistä esitettiin toisistaan eriäviä tulkintoja. Oliko Jeesuksen mielestä opetuslasten kysymys lainkaan oikea ja mistä valtakunnasta on kysymys. Entä mitä tarkoittaa VT:ssä ”Jerusalemin” tuleva merkitys (esim. Sak. 14:4-5) ja sen liittyminen tuhatvuotiseen valtakuntaan ja maanpäällisiin tai taivaallisiin tapahtumiin. Onko kyse hengellisestä symboliikasta vai tulevasta historiasta? Roomalaiskirjeen 9. luvun tulkinnassa mentiin jo eri raamatunkäännösten erojen tasolle.

Teemaan liittyy teologisen tason lisäksi kysymys nykyisen Israelin valtion poliittisesta ja sotilaallisesta asemasta, rajoista ja olemassaolon oikeutuksestakin. Asia on ollut erityisesti Gazan sotaan liittyen paljon esillä tiedotusvälineissä. Asiaa ei varsinaisesti tässä keskustelussa puitu, mutta implisiittisesti tuli esille, että uutisointi mediassa ei ole ollut objektiivista ja puolueetonta. Molemmat keskustelijat näkivät samalla tavalla ajatuksen Israelin istuttamisesta maahansa, niin että heitä ei revitä enää irti (Aam. 9:15).

Tähän mennessä (26.1.2026) tallennetta on katsottu jo 7400 kertaa, joten aihe ja asiantuntijoiden mielipiteet kiinnostavat kovasti. Se kannattaa ehdottomasti katsoa, koska sisältöä ja nyansseja on paljon.

TEKSTI: SEPPO KOTINIEMI,
DI & TEOL.YO
KUVA: KIRSI KURU

RAJUT ELÄMÄNKOKEMUKSET JOHTIVAT JULIUS KANKKUSEN RAAMATUN JA TEOLOGIAN PARIIN

Julius Kankkunen tekee Helsingin yliopistossa Vanhan testamentin eksegetiikan väitöskirjaa Jahven ja Israelin metaforisesta avioliitosta ja vetää STI:n hepreapiiriä. Millaiset elämänvaiheet johtivat hänet perehtymään Raamattuun?

* * * * *

Voisitko kertoa aluksi hieman itsestäsi?

Olen Vanhan testamentin eksegetiikan väitöskirjatutkija Helsingin yliopistossa ja vanhin Malmin Saalemin Helluntaiseurakunnassa. Olen auttamaton ja ylpeä nörtti, aloitan kahdeksannen kuolleen kielen opiskelun ensi viikolla.

Vedät STI:n heprean lukupiiriä. Kuinka kauan olet sitä vetänyt ja miten piiri toimii?

Olen vetänyt hepreapiiriä nyt kaksi vuotta. Toimimme Teams-alustalla, jonne jaan Logos-raamattuohjelman kautta Biblia Hebraica Stuttgartensiaa, Septuagintaa ja sanakirjoja. Osallistujat jakautuvat sekä heprean lukijoihin että myös Vanhan testamentin teksteistä yleisemmin kiinnostuneisiin. En pakota ketään lukemaan, joten välillä luen ääneen tekstiä itse, avaten samalla tekstin kieliopillisia, kulttuurillisia ja teologisia ulottuvuuksia. Tällä hetkellä luemme temppelin rakentamiseen liittyviä teks-

tejä, jotka aloitimme Genesiksen 1. luvun lukemisella.

Mitä muuta teet arkisin?

Akatemian lisäksi seurakuntaan liittyvät menot täyttävät arkea. Melko vähäisellä vapaa-ajallani pelaan videopelejä, Magic the Gathering -korttipeliä sekä Dungeons & Dragons lautaroolipeliä.

Mikä sinut veti alun perin teologian pariin?

Olen aina ollut kiinnostunut perimmäisistä kysymyksistä. Ollessani 17-vuotias isoveljeni kuoli auto-onnettomuudessa, ja noin vuosi sen jälkeen löysin masennuk-

sesta kärsineen kaksoisveljeni hirttäytyneenä. Lääkitys ja terapia pitelivät minua pinnalla juuri ja juuri noin vuoden ajan. Eräänä iltana olin autossa isäni kanssa ja radiosta tuli ohjelma nimeltä ”Raamattu kannesta kanteen”, josta kiinnostuneena kuuntelin ohjelman yli 1500 jaksoa vähän alle vuodessa. Raamatun läpikäytyäni en terapeuttini ja lääkärini mukaan enää tarvinnut lääkkeitä enkä terapiaa, joten ne jätettiin pois. Koin saaneeni elämäni takaisin ja kutsua pastoriksi, joten lähdin yliopistoon opiskelemaan teologiaa. Jumala näyttäisi kuitenkin johtavan minua tällä hetkellä ennemminkin akatemian puolelle.

Millaisen tutkimusaiheen parissa askartelet tällä hetkellä?

Väitöskirjani käsittelee Jahven ja Israelin välistä metaforista avioliittoa ja avioeroa Hoosean, Jeremian ja Hesekielin kirjoissa. Vanhan testamentin tutkimuksessa olen erikoistunut muinaisen Lähi-idän tekstien ja Raamatun tekstien vertailevaan tutkimukseen. Tästä syystä väitöskirjani vertailee muinaisen Lähi-idän vasallisopimuksia ja Siinain liittoa myöhempien profeettojen teksteihin, ja kerään yhteen niiden metaforia kahden metaforateorian avulla. Tällä hetkellä ohjaajani ovat antaneet minulle tehtäväksi perehtyä Hoosean kirjan ja Deuteronomiumin väliseen suhteeseen, ja eräs saksalainen professori antoi noottia, että heetin kieltä ja sitä ympäröivää hetitologian tutkimusta on parannettava.

Millä mielellä katsot Raamatun tutkimuksesta julkisuudessa käytävää keskustelua?

Olen kirjoittanut ohjaajani Juha Pakkalan käsityksiä kritisoivaa ja myötäilevää tekstiä, pyrin aina ymmärtämään toisten näkökulmia. Valitettavasti en ole itsekään onnistunut aina esittämään tarpeeksi hyvin näkökulmia, joista en ole samaa mieltä, mutta keskustelu ainakin Helsingin yliopiston ja valtamedian puolelta on valitettavan yksipuolista. Toisaalta minulta on myös pyydetty apologeettisia kirjoituksia, joissa olen myös kritisoinut tapahtuvaa datan yksipuolista esitystapaa. Keskustelussa on siis molemmin puolin parannettavaa.

Miten näet STI:n merkityksen?

STI on elintärkeä yliopistossa opiskeleville konservatiivisemmille opiskelijoille, sekä tuo nyt paljon tarvittua tunnustuksellista koulutusta ihan tutkintotasolla.

Minkä neuvon haluaisit antaa teologian opiskelijoille?

Daniel edusti Jahvea hänen uskoaan vastustavassa ympäristössä olemalla erinomainen aikansa tieteentekijä. Kristittynä edustat Jumalaa, joten tekemäsi työn tulee olla erinomaista. Näin antaessasi syitä uskollesi myös ateisti voi kunnioittaa työtäsi, vaikka ei olisi johtopäätöksistä samaa mieltä. Tämän lisäksi Jumala perusti itselleen perheen, jollaisena kirkko ja paikallisseurakunta toimii. Ota paljon aikaa hengellisyydelle ja hengellisessä yhteisössä toimimiselle, ettei ympäröivä naturalismi kurista hengellisyyttäsi hengiltä.

HAASTATTELU: SOILI HAVERINEN
KUVA: JULIUS KANKKUSEN ARKISTO

HAKU KANDIKOULUTUKSEN SEURAAVALLE VUOSIKURSSILLE AUKEAA 1.3.2026

Fjellhaug International University Collegen (FIUC) ja STI:n teologian kandidaatin koulutuksen ensimmäinen lukuvuosi on jo pitkällä, ja tätä lehteä koottaessa opiskelijat ja teologinen asiantuntijamme Vesa Ollilainen ovat viettämässä viikon mittaista lähijaksoa Oslossa.

Haku kolmivuotisen Bachelor in Theology, Mission and Ministry-koulutuksen seuraavalle elokuussa 2026 aloittavalle vuosikurssille aukeaa 1.3.2026 ja on avoinna 1.7.2026 asti. Hakemukset käsitellään saapumisjärjestyksessä eli opiskelupaikka voi varmistua jo ennen hakuajan päättymistä. Syyslukukausi alkaa 12.8. Myös tulevalla vuosikurssilla lähijaksot Oslossa tulevat olemaan viikoilla 39 ja 7.

Lisätietoja ja tarvittavat linkit hakemiseen löydät sivulta: https://sti.fi/kandikoulutus/

Tämä uudenlainen tapa opiskella teologista tutkintoa Suomessa on osoittautunut jo nyt varsin toimivaksi, vaikka tietysti vastaan on tullut monia kehitettäviä seikkoja. Yhteistyö norjalaisten kanssa on sujunut hienosti ja kehitystyötä tehdään aktiivisesti. Koulutus tarjoaa mahdollisuuden opiskella teologiaa myös niille, jotka eivät voi muuttaa opintojen perässä jollekin tietylle paikkakunnalle.

Kyselyjä seuraavan vuosikurssin hausta on tullut paljon. Odotamme innolla, kuinka tämä kiinnostus realisoituu haun auetessa. Pyydämme esirukousta sekä nyt ensimmäisellä vuosikurssilla opiskelevien opintojen puolesta että seuraavalle vuosikurssille hakevien puolesta.

OPISKELIJOITAMME LÄHIJAKSOLLA OSLOSSA
KUVA: VESA OLLILAINEN

TALOUDELLINEN TULOS JA TASAPAINOTTAMISSUUNNITELMIA

STI:n virallinen tilinpäätös valmistuu myöhemmin keväällä. Voimme kuitenkin jo tässä vaiheessa tarkastella alustavasti viime vuoden tulosta, joka näyttää hyvin samanlaiselta kuin edellisen vuoden. Kuvasta näet vertailun kuukausittaisista tuloista ja menoista vuonna 2025. Tuloja on ollut yhteensä 305t€, josta varainhankinnan osuus 267t€. Kannatus ei yltänyt sille budjetissa asetettuun tavoitteeseen (298,5t€). Näillä

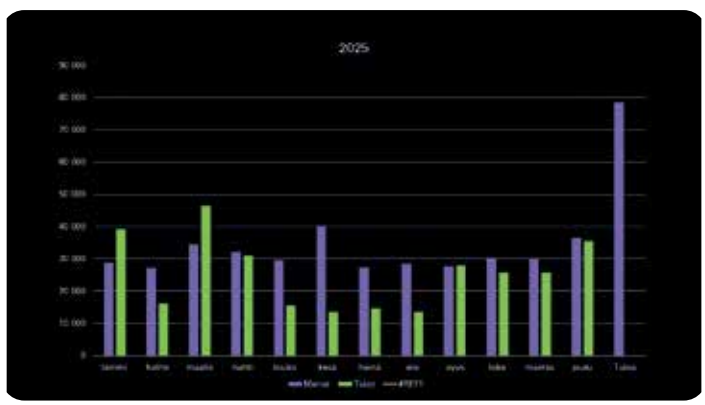

näkymin viime vuoden taloudellinen tulos tulee olemaan noin -78t€.

Koska STI:n kannatus ei tällä hetkellä riitä niihin menoihin, joita työstämme tulee, tämän vuoden toimintasuunnitelmaan lisättiin tavoite laatia suunnitelma talouden tasapainottamiseksi. Tämän vuoden aikana uudistetaan myös STI:n strategia, joten nämä kaksi tärkeää suunnitelmaa voidaan kuljettaa käsi kädessä. Kumpaankin tehtävään on tartuttu heti vuoden alussa. STI:n taloudessa ei juurikaan ole juustohöylättävää. Tämän voitte havaita oheisesta kuvasta, josta näkyy, mistä STI:n työn tulot ja menot koostuvat. Varat käytetään hyvin tehokkaasti siihen työhön, johon ne on lahjoitettu. Siksi ensisijaisesti mietimme keinoja varainhankintamme tehostamiseksi ja uusien tukijoiden löytämiseksi. Pyydämme esirukousta tämän työn puolesta ja että työmme ystävillä olisi myös jatkossa runsaasti annettavaa.

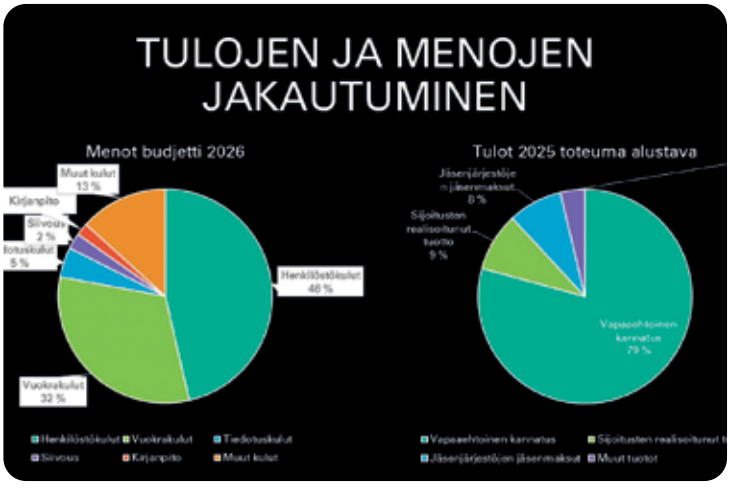

Vaikka kannatustavoitetta ei saavutettukaan, on silti aihetta kiitokseen. Se, että pystymme toteuttamaan tällaista työtä uskollisten ystäviemme vapaaehtoisen kannatuksen varassa, on ihmeellistä. Suurkiitos sinulle, että olet omalta osaltasi mukana!

TEKSTIT JA TALOUSKAAVIOT: SOILI HAVERINEN

HERÄTYKSESTÄ JA HERÄTYSLIIKKEISTÄ

MIKÄ ON HERÄTYSLIIKE?

Osallistuin kerran herätysliikejohtajien ja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon arkkipiispan väliseen tapaamiseen. Arkkipiispan teologinen erityisavustaja esitelmöi käsitteestä *herätysliike*. Jos ymmärsin oikein, käsite viittasi kirkon piirissä syntyneisiin kristillissävytteisiin ryhmiin, jotka toimivat ja vaikuttavat kirkossa ja yhteiskunnassa. Herätysliikkeiksi voitiin lukea monenlaisia toimijoita, sellaisiakin, jotka avoimesti purkavat kirkon historiallista ja raamatullista uskoa.

Herätysliikkeitä voidaan ja tulee tarkastella sosiologisina ilmiöinä. Tällöin avautuu mielenkiintoisia näköaloja niiden aikaansaamiin muutoksiin yhteiskunnassa: alkoholinkäyttö ja väkivaltarikollisuus vähenivät, kristillisen kirjallisuuden lukeminen lisääntyi, ja ihmiset alkoivat kokoontua runsain joukoin kuulemaan Raamatun opetusta sekä laulamaan hengellisiä lauluja.

Esitelmässä minua jäi vaivaamaan, että herätysliikkeen määrittelyssä näytti unohtuneen sana *herätys*. Lähestymistapa tuntui pelkistävän liikkeet immanenttisiin tekijöihin.

ELÄVÄ JUMALA TOIMI

Herätysliikkeitä ei kuitenkaan voi pelkistää itseään kristityiksi kutsuviin ihmisiin tai heidän yhteiskunnalliseen liikehdintäänsä ja kirkolliseen vaikuttamiseensa. Viime kädessä niissä oli kyse elävän ja todellisen Jumalan näkyvästä ja toisinaan rajustakin toiminnasta Suomessa, kun suuret ihmisjoukot lähtivät liikkeelle. Herätykset todistavat siitä, että Jumala todella on olemassa, että hän todella toimii ja että hän saa aikaan jopa dramaattisia elämänmuutoksia niin yksilöissä kuin yhteisöissäkin.

Toiseksi herätyksiin kuului olennaisesti julistus, jossa ristiinnaulittu Jeesus tuli eläväksi harvinaisen monelle ihmiselle. Jumala toimi sanansa opetuksen kautta. Julistuksen sisältö saatettiin sanoittaa eri tavoin, ja useimmiten sillä oli perustansa Raamatussa. Puhuttiin armon kirkastumisesta syntiselle, jumalattoman vanhurskauttamisesta uskon kautta, sovituksen vastaanottamisesta, uudestisyntymisestä, Jeesuksen seuraamisesta. Sanavalinnoista ja painotuksista huolimatta luovuttamatonta oli se, että synteihinsä kuollut ihminen kohtasi synnin ja kuoleman voittaneen Jeesuksen Kristuksen ja tuli hänen omakseen. Ei ole herätystä tai herätysliikettä ilman syntiemme tähden ristiinnaulittua Jeesusta Kristusta.

HERÄTYSTÄ VASTUSTETTIIN

Kolmanneksi yhteiskunnan valtarakenteet ja kirkon johto suhtautuivat herätyksiin usein torjuvasti. Herätykset ovat toki vaikuttaneet kirkon sisällä. Herätyksen ihmisiä on ollut kirkon viroissa, ja ajoittain on esiintynyt myös myönteistä suhtautumista. Silti herätykset ovat useimmiten ajautuneet kirkollisen järjestelmän marginaaliin. Käytännössä ne joutuivat järjestäytymään itsenäisesti. Kirkollisilta ja hallinnollisilta tahoilta ne

kohtasivat vastustusta, epäluuloa, mustamaalaamista ja toisinaan suoranaista syrjintää.

Herätyksiin liittyi myös todellisia lieveilmiöitä, joita oli aiheellista arvostella. Opin muotoilu saattoi olla horjuvaa, yksittäisiä syntejä korostettiin kohtuuttomasti ja anteeksiantamusta saatettiin pantata hengellisen vallankäytön välineenä. Tästä huolimatta kritiikki kätki liian usein arvostelijoiden suoranaisen herätysvastaisuuden. Erityisen selvästi tämä tuli esiin konventikkeliplakaattien kaltaisessa lainsäädännössä, jolla pyrittiin rajoittamaan maallikkojen hartauskokouksia. Näiden toimien taustalla oli pyrkimys joko sammuttaa herätykset kokonaan tai alistaa ne tiukasti kirkollisen hierarkian ja valtiovallan valtaan, mikä käytännössä olisi merkinnyt samaa.

Herätykset haastoivat vallanpitäjät. Ne rikkoivat vakiintuneita yhteiskunnallisia ja kirkollisia rakenteita ja koettiin uhkana järjestykselle ja rauhalle. Julistuksellaan ne tekivät sielut levottomiksi saarnaamalla synnin synniksi, asettamalla ihmiset kasvotusten Kristuksen eteen valinnan paikalle sekä muistuttamalla Raamatun arvovallasta ja kuuliaisuudesta sen opetuksille. Sanoma syntien anteeksiannosta vapautti omattunnot, mutta samalla se muistutti kääntymättömiä synnin vakavuudesta ja Jumalan olemassaolosta. Oikeastaan pitäisi ihmetellä, jos herätyksiä ei olisi yritetty sammuttaa.

Jos siis näyttää siltä, että kirkon nykyinen johto kohtelee herätysliikkeitä kaltoin, ei siitä ole syytä yllättyä. Käsitteen sisältö näyttää olevan epäselvä, eikä historiasta ole otettu opiksi. En usko, että seuraava suuri herätys kulkisi olennaisesti toista rataa ja siten pelastaisi uppoavaa kirkkolaivaa. (Olen mielelläni väärässä.)

OSAAMMEKO OTTAA VASTAA UUDEN HERÄTYKSEN?

Samalla on itsekriittisesti todettava, ettei herätysliikkeillä ole liiemmälti aihetta itsetyytyväisyyteen. Liian usein aikuistunut herätys on suhtautunut kielteisesti uuden herätyksen lapsiin. Uudet ilmenemismuodot, toisenlaiset työnäyt, erilaiset tavat sanoittaa vanhat uskontotuudet tai unohdettujen opinkohtien painottaminen rikkoivat tutut puhetavat ja toimintamallit. Tämä osaltaan selittää, miksi uusia liikkeitä syntyi. Voiko toivottu uusi herätys pelastaa vanhoja kutistuvia herätysliikkeitä? Se edellyttää ainakin sitä, että menneisyyden virheet kohdataan rehellisesti.

Nämä ratkaisut, joita sekä herätysten vastustajat että niiden kannattajat tekivät, tuovat näkyviin perusongelman: ihmisen pahuuden. Ne muistuttavat meitä siitä, miksi tarvitsemme herätystä ja kuinka armollinen Jumala on, kun Hän tällaiselle langenneelle kansakunnalle on antanut herätyksen aikoja. Hänen armollisuutensa on toivomme myös tulevaisuudessa.

(Kirjoitus on muokattu versio avauspuheenvuorosta Perusta-lehden Teologisilla opintopäivillä 3.1.2026. Päivien aiheena oli ”Herätys on nyt!”)

TEKSTI: VESA OLLILAINEN

STI:N KANDIKOULUTUS ON LAHJA, KERTOO OPISKELIJA JANNE KILKKI

Minulla oli kunnia opiskella Fjelhaugissa jo ennen sen ja Suomen teologisen instituutin yhteisen kandidaattikoulutuksen aloittamista. Opiskelu tapahtui Församlingsfakultetenissa Göteborgissa, ja koulutus tähtäsi myös teologian kandidaatin tutkintoon. Samalla tavalla kuin STI:ssä, opiskeluihin kuuluivat videoidut luennot koulun nettialusta Canvasissa sekä niiden ja kirjallisen materiaalin läpikäyminen opintopiirissä Göteborgin toimipisteessä.

Opintokielet olivat ruotsi ja norja. Opiskelu kahdella vieraalla kielellä toi oman haasteensa teologian opiskeluun. Teologian opiskelulla on myös omat haasteensa. Käsitteistä kiinni saaminen vaatii työtä, eikä vieras kieli helpota sitä. Henkilökohtainen kokemukseni opintoihin kuuluvien filosofian kirjojen lukemisesta norjaksi oli haastava ja raskas . Suomalaiselle teologiasta kiinnostuneelle myös muuttaminen opiskelujen perässä Ruotsiin tai johonkin muuhun maahan saattaa olla liian iso askel otettavaksi.

Suomi on ollut ainoana Pohjoismaana ilman itsenäistä luterilaista teologista koulutusta. Tämä epäkohta on Jumalan armosta nyt saatu korjattua. Tästä eteenpäin teologiaa opiskeleville on tarjolla vaihtoehto valtion yliopistojen tunnustuksettomalle opiskelulle. Nyt on mahdollista opiskella teologiaa ilman että Jumala suljetaan opiskelujen ulkopuolelle niin kuin yliopistoteologiassa valitettavasti tehdään. ”Annetaan Jumalan olla Jumala”, siteeratakseni FFG:n rehtoria, Torbjörn Johanssonia.

Tämä toiminta on vielä aluillaan ja Jumala tietää miten tästä eteenpäin. STI:n tukijoille ja esirukoilijoille haluan antaa omasta puolestani kiitoksen. Ilman teidän esirukouksianne ja lahjoituksianne tämä ei olisi ollut mahdollista. Toivon että saamme luottaa tukeenne ja esirukouksiinne jatkossakin.

Ennen kaikkea meidän on kiittäminen Pyhää Kolmiyhteistä Jumalaa koulutuksesta, jossa Hänen Pyhä Sanansa, Raamattu, saa olla kaiken teologian lähteenä. Jumala suokoon, että se olisi siunaukseksi.

TEKSTI: JANNE KILKKI, TEOL.YO
KUVA: STI ARKISTO (VESA OLLILAINEN)

TUNNETKO VELJEMME MEFIBOSETIN?

Yksi Raamatun kauneimmista kohdista on kertomus Mefibosetista, 2. Sam.9. Daavid oli vahvistanut valtansa Saulin jälkeen ja ryhtyi selvittämään, olisiko jäljellä yhtään hänen sydänystävänsä Jonatanin jälkeläisiä. Selvisi, että Lo-Debarissa asui Jonatanin rampa poika Mefiboset, edellisen kuninkaan pojanpoika. Hänet kuningas lähetti noutamaan luokseen.

Mefiboset taatusti kauhistui, kun yhtäkkiä ovena takana oli kuninkaan miehiä vaatimassa lähtemään heidän mukaansa. Tuolloin monissa valtioissa oli tapa surmauttaa edellisen kuninkaan jälkeläiset. Tätä kohtaloa Mefiboset-raukkakin varmaan odotti, mies joka ei ollut mistään kotoisin (Lo-Debar = ei mitään). Vain yksi sana kuninkaalta, ja elämä olisi ohi.

Kun miehet toivat pelosta vapisevan Mefibosetin palatsiin, hän heittäytyi kuninkaan eteen. Mutta yllätys oli täydellinen. Kuoleman sijasta Daavidilla olikin antaa uuden elämän sana: ”Älä pelkää, sillä minä teen sinulle laupeuden isäsi Joonatanin tähden, ja minä palautan sinulle isoisäsi Saulin kaiken maaomaisuuden, ja sinä saat aina aterioida minun pöydässäni”.

Ontuva nuorukainen tunsi itsensä koiranraadoksi: ”Mikä on palvelijasi, että sinä käännyt minunlaiseni koiranraadon puoleen?” Sellaisena hän piti itseään Lo-Debarin piilopaikassa. Ei ollut ylvästeltävää ulkoisessa olemuksessa. Koko siihenastinen elämä oli perustunut pelkoon ja valheeseen, mikä esti elämään vapaasti. Siksi Daavidin lupaus oli järisyttävä uutinen, rampa sai enemmän kuin koskaan osasi kuvitellakaan.

Mitä noiden kahden kohtaaminen opettaa? Kertomuksen Daavid on Kristuksen esikuva. Hänen, joka mielellään ottaa seuraansa ihmisen, joka kokee olevansa ’haiseva koiranraato’, kotoisin ’ei mistään’ ja rampa, joka ’ei kykene astumaan oikein’. Jeesus iloitsee, kun saa antaa tällaiselle paikan pöydässään, kaikkivaltiaan kuninkaan pöydässä. Ehtoollispöydässä. Yhteydessä, jossa ei vajavuuksia muistella.

TEKSTI JA KUVA: JAAKKO RAHJA, LÄHETYSYHDISTYS RAUHAN SANA

IUSTITIA 41 JULKAISTAAN KEVÄÄLLÄ

STI julkaisee kevään aikana seuraavan Iustitian. Kyseessä on artikkelikokoelma, jonka nimi on Raamatun teksti, tutkimus ja tulkinta: katsauksia ajankohtaiseen keskusteluun.

Iustitia 41 osallistuu keskusteluun Raamatusta, joka kävi kuumana STI:n syntyaikoina ja jonka laantumisesta ei näy merkkejä. Radikaalien tutkijoiden väitteet Raamatun syntyhistoriasta ja teologiasta saavat julkisuutta akateemisissa julkaisuissa mutta myös laajalle lukijakunnalle suunnatussa tietokirjallisuudessa. STI antaa äänen tasapainottaville puheenvuoroille, jotka perustuvat tutkimukseen mutta saattavat jäädä vähemmälle huomiolle.

Artikkelit jakautuvat kahteen ryhmään. Ensimmäinen osa keskittyy eksegetiikkaan. Niissä tarkastellaan Vanhan testamentin tekstihistoriaa (Topias Tanskanen) ja jumalakuvaa (Julius Kankkunen), Uuden testamentin käsikirjoitusten määrää ja laatua (Janne Saarela), kristologian kehitystä (Aleksi Markkanen) sekä tieteellisen raamatuntutkimuksen filosofisia sidonnaisuuksia (Vesa Ollilainen).

Toinen osa koostuu eksegetiikan ulkopuolelta tulevista äänistä. Uskonnonfilosofinen näkökulma valottaa luottamuksen merkitystä (Rope Kojonen). Kirkkohistoriallisen ja systemaattisen teologian osuus on ruotsiksi ja koskee piispa Bo Giertzin (1905–1998) raamattunäkemyksen muutosta sekä suhtautumista aikansa raamattukritiikkiin (Anssi Ollilainen). Ekumeniikan alalta käsittelyssä on Raamatun asema Saksan luterilais-katolisessa dialogissa (Ida Heikkilä). Teoksen arvioitu julkaisuajankohta on toukokuun loppupuolella.

PÄÄSIHTEERIN VIERAILUT

Ke 25.2. Apologialinja, Kansanlähetysopisto, Ryttylä
Pe 27.2. Nuorten Kertzi, Sley, Helsinki
Ke 4.3. Evankeliset opiskelijat, Sley, Helsinki
La 7.3. Naistenpäivä, Lähetyshiippakunta, Pori
Ke 11.3. Evankeliset opiskelijat, Oulu
La 21.3. Muistamme -tapahtuma, Senaatintori, Helsinki
La 28.3. Kirkkokansan paastonajan juhla, Luther-kirkko, Helsinki

TEOLOGISEN ASIANTUNTIJAN VIERAILUT:

Pe 26.2. Mini-Pointti, Ryttylä
Su 28.2. C.S. Lewis-viikonloppu, Suomen Raamattuopisto, Kauniainen
La-su 7.-8.3. Raamattuopetus ja messu, Kymenlaakson Kansanlähetys, Kouvola
To 12.3. Kansanlähetysopisto, Ryttylä
La 21.3. Kylväjän lähettikoulutus, Suomen Raamattuopisto, Kauniainen
To 26.3. Helsingin KL:n nuortenilta (Stadin Breikki), Kansanlähetys, Helsingin piiri
La 28.3. Kirkkokansan paastonajan juhla, Luther-kirkko, Helsinki

Opiskele teologian kandidaatiksi STI:n kautta

Suomen teologinen instituutti tarjoaa mahdollisuuden suorittaa englanninkielinen teologian kandidaatin (Bachelor in Theology, Ministry and Mission) 3-vuotinen tutkinto yhteistyössä norjalaisen Fjellhaug International University Collegen kanssa. Koulutus alkaa syksyllä.

Lue lisää: https://sti.fi/kandikoulutus/

Hakuaika 1.3.-1.7.

Osoite
Kaisaniemenkatu 4 A 7. kerros
00100 Helsinki

Sähköposti ja puhelin
sti@sti.fi, etunimi.sukunimi@sti.fi
09 668 9550

Kotisivu
www.sti.fi

Lahjoitustilit ja MobilePay
Danske Bank:
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH
Nordea:
FI66 1555 3000 1169 14, BIC: NDEAFIHH
MobilePay numero 51533

Työntekijät
pääsihteeri Soili Haverinen
sihteeri Kirsi Kuru
teologinen asiantuntija Vesa Ollilainen

Aukiolo: Ma-pe klo 9-16

Teologinen tutkimus- ja koulutuskeskus
Luentotoimintaa, kirjasto ja lukusali sekä seurakuntavierailuja

Julkaisee IUSTITIA-nimistä teologista aikakauskirjaa. Tiedotuslehti KULMAKIVI lähetetään tukijäsenille viisi kertaa vuodessa.

Hallituksen puheenjohtaja
toiminnanjohtaja Daniel Nummela, SEKL

Jäsenjärjestöt
Laestadianernas Fridsföreningars Förbund
Lähetysyhdistys Kylväjä
Lähetysyhdistys Rauhan Sana
Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys
Suomen Ev.lut. Kansanlähetys
Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys
Suomen Raamattuopisto
Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland

Talous vapaaehtoisen kannatuksen varassa. Henkilötukijäsenmaksu 50 euroa, opiskelijatukijäsenimaksu 10 €, yhteisöt 100 euroa. STI ottaa vastaan kirjalahjoituksia, avustuksia ja testamentteja. Jos haluat lahjoittaa kirjoja, niin ole ensin yhteydessä STI:n henkilökuntaan.

Rahankeräyslupa RA/2018/904
Poliisihallituksen arpajaishallinto myönsi STI:lle uuden rahankeräysluvan 4.11.2020. Lupa on toistaiseksi voimassa oleva. Varat käytetään teologiseen ja pastoraaliseen koulutukseen, julistus- ja julkaisutoimintaan, kirjastopalvelujen ylläpitämiseen sekä palkka- ja hallintokuluihin siltä osin kuin kulut palvelevat varsinaista yleishyödyllistä käyttötarkoitusta.

Taitto Kirsi Kuru
Painopaikka Kirjapaino Hermes Oy
ISSN-L 2243-0733, ISSN 2243-0733 (painettu)
ISSN 2243-0741 (verkkojulkaisu)

SUOMEN TEOLOGINEN
INSTITUUTTI
KAISANIEMENKATU 4 A
00100 HELSINKI

A
Posti Oy
. D022
Posti Green

KANSIKUVAT: DESIGNED BY FREEPIK
ETUKANNEN PIENI KUVA: STI AVAJAISKESKUSTELU
(KIRSI KURU)

SINÄ OLET MÄÄRÄNNYT KAIKKI MAAN RAJAT, SINÄ OLET LUONUT KESÄN JA TALVEN.
(PSALMI 74:17)